

LECTIO V.

Dē lupō et cane

Diē quōdam lupus macer et iēiūnus canem nitidum et perpāstum vīdit. Tum lupus hīs ferē verbīs canem compellāvit:

„Similēs faciē et figurā sumus, ego vērō tē rōbore ac corpore vincō. At tu nitēs, ego ēsuriō. Cūr fortūna tibi māter, mihi noverca fuit? Ostende mihi originem condiōnis tuae!”

Respondit canis:

„Spectā illam domum sub rādicibus montis! Illīc vīvō, meumque officiū est domum et bona dominī cūstōdīre. Dominus ipse et uxor līberīque ēius mihi pānem, ossa, carnis frūsta concēdunt. Ita sine labōre ventrem meum quotīdiē impleō. Venī mēcum, amīce, et hominēs tibi quoque eadem dabunt, sī idem mūnus praestābis.”

Placuērunt lupō haec verba et „tēcum” inquit „veniam”. Dum prōcēdunt, videt forte lupus collum canī hīc et illīc dētrītum, causamque hūius reī inquīrit.

„Interdum” inquit canis „illī mē vinciunt catēnā.” Statim lupus comitem dēseruit et in silvam sē abdidit: sīc vītae comoda sprēvit lībertātemque servāvit. (Phaedrus nyomán)

Imperativus *Cave canem!*

praestō 1	praestā! praestāte!	dicō 3	dic! dicite!
videō 2	vidē! vidēte!	dūcō 3	dūc! dūcite!
ostendō 3	ostendē! ostendite!	faciō 3	fac! facite!
capīō 3	capē! capite!	ferō ferre	fer! ferte!
veniō 4	venī! venīte!		

possum posse potui

<i>praes. impf.</i>	<i>praet. impf.</i>	<i>fut. impf.</i>
possum	poteram	poterō
potes	poteras	poteris
potest	poterat	poterit
possumus	poteramus	poterimus
potestis	poterātis	poteritis
possunt	poterant	poterunt

<i>praes. perf.</i>	<i>praet. perf.</i>	<i>fut. perf.</i>
potuī	potueram	potuerō
potuistī	potuerās	potueris
potuit	potuerat	potuerit
potuimus	potueramus	potuerimus
potuistis	potuerātis	potueritis
potuerunt	potuerant	potuerint

Hiányos igék (nincs imperfectumuk)

<i>praes. perf.</i>	<i>praet. perf.</i>	<i>fut. perf.</i>
nōvī nōvistī nōvit	nōveram nōverās nōverat	nōverō nōveris nōverit
meminī meministī	memineram meminerās	meminerō memineris
ōdī ōdistī ōdit	ōderam ōderās ōderat	ōderō ōderis ōderit
coepī coepistī coepit	coeperam coeperās coeperat	coeperō coeperis coeperit

abdō 3 -didī -ditum	eltesz, elrak, eltávolít
sē abdit	menekül vhová, elrejtőzik
ac	és
bona, -ōrum, n. (plur. tantum)	javak, birtok, vagyon
canis, -is, m. f.	kutya (alakja ellenére mássalhangzós tövű!)
carō, carnis, f.	hús
catēna, -ae, f.	lánc, kötelék
collum, -ī, n.	nyak
comes, -itis, m.	kísérő, (úti)társ
commodum, -ī, n.	kényelem, előny, haszon, érdek
compellō 1	megszólít
concedō 3 -cessī -cessum	átenged, meghagy
condicio, -onis, f.	helyzet, körülmény, állapot, sors
cūstōdiō 4 cūstōdivī / cūstōdiī cūstōditum	megőriz, szemmel tart, megóv, oltalmaz
dēserō 3 -seruī -sertum	elhagy
dētritus 3	ledörzsölt, kopott
diēs, diēī, m. f.	nap
domus, -ūs, f.	ház
ēsuriō 4 ēsurīvī / ēsurīī	éhes, éhezik
faciēs, -ēī, f.	külső, alak
figura, -ae, f.	alak, külső
forte	véletlenül
fortūna, -ae, f.	sors, szerencse
frūstum, -ī, n.	darab, falat
hic adverbium	itt
hīs ... verbīs	mód- vagy eszközhatározó: „ezekkel a szavakkal”
homō, -inis, m.	ember
īdem, eadem, idem	ugyanő, ugyanaz
iēiūnus 3	koplaló, éhes, sovány
illīc	ott, amott
impleō 2 -plēvī -plētum	megtölt, teletölt
inquīrō 3 -quīsīvī -quīsītum	vmi után kutat, vizsgál, nyomoz, kipuhatól
inquit	úgymond, így szól (inquam <i>sing.</i> 3. személyű alakja)
interdum	néha, olykor
ipse, ipsa, ipsum	ő maga, éppen ez a személy vagy dolog, személyesen
labor, -ōris, m.	megerőltetés, fáradság, munka
liberī, -ōrum, m.	vkinek a gyerekei
lupus, -ī, m.	farkas
macer, macra, macrum	sovány
mēcum	velem
mūnus, -eris, n.	kötelesség, feladat
nec	és nem, sem
niteō 2 nituī	csillog, fénylik, ragyog; kövér, jól táplált
nitidus 3	fénylő, csillogó; jól táplált, kövér
noverca, -ae, f.	mostohaanya
officiūm, -īī, n.	szolgálat, kötelezettség, kötelesség
origō, -inis, f.	eredet, származás
os, ossis, n.	csont
ostendō 3 -tendī -tentum	mutat; kijelent, tudat, közöl
pānis, -is, m.	kenyér (alakja ellenére mássalhangzós tövű!)
perpāstus 3	jól táplált, jól tartott, elhízott
placeō 2 placuī placitum	tetszik; <i>akinek: dativus</i>
praestō 1 -stīī -stitum/-stātūrus	elvégez, teljesít, megtesz; kezeskedik, felelősséget vállal, jótáll
prōcēdō 3 -cessī -cessum	(előre)halad, továbbmegy
quārē	miért?
quīdam, quaedam, quoddam	valaki, valami, egy bizonyos személy v. dolog
quotīdiē	mindennap, napról napra

rādīx, -īcis, f.	töve, alja vminek
rōbur, -oris n.	erő, keménység
sīc	így
silva, -ae, f.	erdő
spectō 1	néz, szemügyre vesz
sperno 3 sprēvī sprētum	eltasít, elutasít, megvet
statim	nyomban, azonnal
venter, ventris, m.	has, gyomor
vērō	azonban, de
videō 2 vīdī vīsum	lát
vinciō 4 vīnxī vīnctum	(meg)köt, (meg)kötöz
acerbus 3	mogorva, barátságtalan, fanyar
ast = at	
balneum, -ī, n.	fürdő
bibō 3 bibī	iszik
cantō 1	énekel, szaval; állandóan emleget, hajtogat, fúj vmit
carmen, -inis, n.	dal, vers
corrumpō 3 -rūpī -ruptum	megront, tönkretesz
cum	<i>kötőszó</i> - miután, valahányszor
difficilis 2	megközelíthetetlen, mogorva
facilis 2	szíves, hajlandó, megközelíthető, barátságos
iūcundus 3	kellemes, kedves, szeretetre méltó, vidám
laudō 1	dicsér
libellus, -ī, m.	könyv(ecske)
māne n.	<i>ragozhatatlan</i> - reggel
manus, -ūs, f.	kéz (IV. declinációs, de nőnemű!)
nihil n.	<i>ragozhatatlan</i> - semmi
nōvī nōvisse nōtum	tud, ismer; itt előforduló <i>praes. perf. sing. 1.</i> alakjának jelentése: ismerlek
nox, noctis, f.	éjszaka
ōdī ōdisse	gyűlöl, utál, nem szeret, megvet
ōscitō 1	száját eltátja; ásít
palleō 2 paliui	sápad(oz), halovány, sápadt színe van
possum posse potuī	hat, -het, képes; <i>amire: infinitivus</i>
prōmittō 3 -mīsī -missum	(meg)ígér
rubeō 2 rubuī	piroslik, pirul
scrībō 3 scrīpsī scrīptum	ír
sinus, -ūs, m.	ruha ránca, öble, „zseb”
stupeō 2 stupeī	álmélkodik, ámul, meghökken
tantum	csak, csupán
Vēnus, -eris, f.	a szerelem és a szépség istennője; szerelmi vágy, szerelem